

การพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดยะลา

THE DEVELOPMENT OF STRATEGIC MODEL FOR ACADEMIC
ADMINISTRATION OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS
IN YALA PROVINCE

จินตนา คชกาญจน์^{*1}

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยปทุมธานี

*ผู้รับผิดชอบบทความ : sirinyaeakpichai@outlook.co.th

Jintana Kochakarn^{*1}

¹ Student-Doctor of Education Administration, Pathumthani University

*Corresponding author: sirinyaeakpichai@outlook.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาระดับองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดยะลา จำนวน 216 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และหัวหน้างานวิชาการโรงเรียน จำนวน 5 คน รวมจำนวน 10 คน และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงไป คือ ด้านการจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ

Received : 10 January 2021

Revised : 21 June 2021

Accepted : 21 June 2021

Online publication date : 30 June 2021

แก่ชุมชน 2) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงไป คือ ด้านการบริหารวงจรคุณภาพ PDCA และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารแบบคุณภาพ และ 3) รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา ได้ร้อยละ 46.80 (R^2) = .46

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ / การบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to survey the opinions of administrators and head of academic towards strategy academic administration model development of Basic Educational Institution, 2) to study component level of strategy academic administration model development of Basic Educational Institution and 3) to create strategy academic administration model development of Basic Educational Institution. This research was quantitative method. The target population consisted of 213 school administrators and head of academic under Yala primary educational service area office. The tool used in the study was a questionnaire and interview for 10 people and estimated appropriateness and feasibility by 9 experts. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment and multiple regression analysis.

The research results revealed that: 1) opinion level of administrators and head of academic towards strategy academic administration model development of Basic Educational Institution as a whole was at much level. When considering each aspect, it found that all aspects were at much level. The highest was research for educational quality development aspect, followed by manipulation and media, innovation and technology for education development aspect and the lowest was knowledge promotion to community aspect. 2) Opinion level of administrators and head of academic towards component of strategy academic administration model development of Basic Educational Institution as a whole was at much level. When considering each aspect, it found that all aspects were at much level. The highest was participation administrative aspect. Followed by PDCA cycle aspect and the lowest was Balanced scorecard administrative aspect

and 3) strategy academic administration model development of Basic Educational Institution under Yala primary educational service area office had 46.80 (R^2) = .46.

Keywords: Model Development / Strategy Academic Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารและพัฒนาประเทศของทุก ๆ ประเทศ และประเทศที่เจริญแล้ว จะมุ่งดำเนินการเรื่องการศึกษาอย่างต่อเนื่องมีความเป็นระบบ และมีการวางโครงสร้างทางการศึกษาในระยะยาว เพื่อให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน การศึกษาถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรในประเทศ เพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่งต่อประเทศ ดังนั้นผู้ที่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญของประเทศการวางรากฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมย่อมสามารถปรับเปลี่ยนคนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้

จากการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข การดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไข และหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือการให้ความร่วมมือ (Collaboration) กำหนดให้บุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับดูแล เป็นต้น และความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้รับผิดชอบหลักความรับผิดชอบถือว่าเมื่อใครได้รับมอบหมายหน้าที่ใดต้องรับผิดชอบงานนั้น ให้เกิดผลดีที่สุดและต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 6)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารบุคคลและ 4) ด้านการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550: 158-171) ด้านการบริหารวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุมและมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรกเพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งคือทำให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการโดยการทำงานร่วมกับครูกระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอนงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ

นอกจากนี้การบริหารจัดการศึกษาต้องเน้นการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการ (Customer) และผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา (Stakeholder) มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจตามประเด็นยุทธศาสตร์โดยใช้แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนทิศทางการบริหารจัดการศึกษาโดยกำหนดโครงสร้างการบริหารภายในองค์กรเพื่อกำกับดูแลตนเองอย่างเป็นระบบตั้งนั้นเพื่อให้การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องนำกลยุทธ์มาปรับใช้ให้เหมาะสมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) เป็นศาสตร์และศิลป์สำคัญที่ผู้บริหารและบุคคลที่ต้องการจะประสบความสำเร็จควรศึกษาและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งโดยเฉพาะสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วรุนแรงการประยุกต์หลักการและแนวคิดของการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจะทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพประสบความสำเร็จและมีพัฒนาการที่ยั่งยืน (จินตนา บุญบงการ และ และณัฐพันธ์ เจริญนันทน์, 2548)

การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาและจากปัญหาการบริหารงานวิชาการที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างยิ่งเมื่อคุณภาพการเรียนที่ลดลงย่อมเป็นผลมาจากการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางการบริหารงานวิชาการภายใต้ขอบข่ายงานบริหารวิชาการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพการศึกษาที่มั่นคงมีประสิทธิภาพสูงที่สุดอย่างยั่งยืนและเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา เป็นอย่างไร
2. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา มีอะไรบ้าง
3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดยะลา
3. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดยะลา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การจัดทำและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) ระบบนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและ รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม (เครื่องมือที่ 1) ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลาจำนวน 216 คน 2) หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจังหวัดยะลาจำนวน 216 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน (เครื่องมือที่ 2) ได้แก่ 1) ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจังหวัดจังหวัดยะลาจำนวน 5 คน 2) หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจังหวัดยะลาจำนวน 5 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ขอบเขตด้านพื้นที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษายะลา เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

ขอบเขตด้านเวลา

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ เดือนพฤศจิกายน 2562 ถึง เดือนกุมภาพันธ์
2563

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินการไปตามระเบียบวิธีการวิจัยและสอดคล้องกับความมุ่งหมาย
ของการวิจัยที่กำหนดไว้ผู้วิจัย จึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้วิธีวิเคราะห์เอกสาร
ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศและวิเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 ร่างรูปแบบโดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงาน
วิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการตาม
รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีอยู่เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ
การศึกษาขั้นนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนและ
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

ขั้นตอนที่ 3 สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญ
วิเคราะห์การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นจาก
ผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติว่าจะนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงหรือไม่โดยการสนทนากลุ่ม (Focus
Group) โดยสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังภาพประกอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัยรวมทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่
1) แบบสอบถาม (Questionnaire) 2) แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบและ 3) แบบ
ตรวจสอบและประเมินผลรูปแบบ

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง
ได้แก่ผู้บริหารและหัวหน้างานวิชาการลักษณะแบบสอบถามผู้วิจัยใช้แบบสอบถามลักษณะปลาย
ปิดแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อโดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับเพศวุฒิการศึกษาตำแหน่งงานในปัจจุบันและประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดยะลา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 60 ข้อโดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 12 ด้าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เพื่อนำไปศึกษาในแต่ละชั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ที่มีอยู่เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ การศึกษาชั้นนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจจากผู้บริหารโรงเรียน ในชั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 2) นำผลการศึกษาตามข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนโดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายในการวิจัย 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความครบถ้วนความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหาการบริหารงานวิชาการทั้ง 12 ข้อโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบสมดุลภาพ (BSC) และการบริหารตามวงจรคุณภาพ (PDCA) 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย 5) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาอีกครั้ง 6) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 6.1) นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดสอบใช้ (Try-out) กับประชากรผู้บริหารโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 15 ชุด และหัวหน้างานวิชาการจำนวน 15 ชุด 6.2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของแต่ละด้านตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50-1.00 และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนการใช้ภาษาโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 7) นำผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเสนอประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือที่ 3 แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากกรณีวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือชุดที่ 1

ตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือที่ 4 จากผลการวิเคราะห์เครื่องมือชุดที่ 3 แล้วตรวจสอบและประเมินผลรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการตรวจสอบความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดำเนินการ ดังนี้ 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับระบบและปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) นำแบบสัมภาษณ์และขอขยายการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ 1 การหาคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารงานวิชาการและองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนและรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนสังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลาเป็นการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนในด้านโครงสร้างเนื้อหาและภาษาเพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถามและสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมมีความถูกต้องก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจากนั้นนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ IOC (Item Objective Congruence Index) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อแล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า .60 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2532 : 62) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยได้นำไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 โรงเรียนแล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2532 : 96) จะได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามเท่ากับ 0.74

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ 2 การสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาสภาพหรือปัญหาการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์แบบเชิงรุกที่มีอยู่เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษานี้เป็นการศึกษาโดยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนหัวหน้างานวิชาการและคณะกรรมการศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการผู้วิจัยเลือกโรงเรียนในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ไว้ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยศึกษาเอกสารทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารตามภารกิจ ด้านวิชาการ การจัดการเชิงกลยุทธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำมาเป็นแนวทางสร้างแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือชิ้นที่ 2 2) นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไข 3) นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง

เชิงเนื้อหาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ 3 สร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยจากการศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เครื่องมือขั้นที่ 1 ถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดยะลา ผู้วิจัย ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือขั้นที่ 1 มาสังเคราะห์และสรุป เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดยะลาโดยนำเสนอข้อมูลสภาพปัญหาและรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เสนอรูปแบบการพัฒนางานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้การปรึกษาแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ 4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการหาคุณภาพของแบบสอบถามของเครื่องมือขั้นที่ 1 ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์และสรุปเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลาภายใต้การปรึกษาแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 4 ตรวจสอบและประเมินผลรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คนด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการตรวจสอบและประเมินผลรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) บันทึกรายชื่อของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการทำวิจัย 2) ทำหนังสือราชการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลาขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 216 โรงเรียนตอบแบบสอบถาม 3) เก็บแบบสอบถามที่ให้ผู้บริหารโรงเรียนตามวันเวลาที่กำหนด เพื่อไปวิเคราะห์ข้อมูล 4) เครื่องมือที่ 3 จากผลการวิเคราะห์เครื่องมือชุดที่ 2 แล้วตรวจสอบและประเมินผล รูปแบบการบริหารงานวิชาการกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการตรวจสอบและประเมินผลรูปแบบการบริหารงานวิชาการกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เครื่องมือขั้นที่ 1 ถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินการโดยวิธีประชุมเพื่อจัดการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์โดยมีรายละเอียด ดังนี้ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) 1) ทำ

หนังสือหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน 2) ส่งประเด็นที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับระบบและปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารงานวิชาการกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนก่อนประมาณ 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้ ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลเป็นแบบเลือกตอบ ใช้วิธีแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแปลความหมายของระดับการปฏิบัติ และค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความคิดเห็น มากที่สุด (ร้อยละ 81-100)
  - ระดับ 4 หมายถึง ความคิดเห็น มาก (ร้อยละ 61-80)
  - ระดับ 3 หมายถึง ความคิดเห็น ปานกลาง (ร้อยละ 41-60)
  - ระดับ 2 หมายถึง ความคิดเห็น น้อย (ร้อยละ 21-40)
  - ระดับ 1 หมายถึง ความคิดเห็น น้อยที่สุด (ปฏิบัติได้ต่ำกว่าร้อยละ 20)
3. นำข้อมูลตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ
  - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ความคิดเห็น มากที่สุด
  - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง ความคิดเห็น มาก
  - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ความคิดเห็น ปานกลาง
  - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ความคิดเห็น น้อย
  - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ความคิดเห็น น้อยที่สุด
4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และผลการสนทนา (Focus Group Discussion) ใช้การวิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปผลจากประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ตอบแล้วนำเสนอเป็นความเรียงตามกรอบเนื้อหาของการวิจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)
2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	127	58.8
หญิง	89	41.2
รวม	216	100.0
อายุ		
20 - 30 ปี	21	9.7
31 - 40 ปี	57	26.4
41 - 50 ปี	120	55.6
51 ปี ขึ้นไป	18	8.3
รวม	216	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	63	29.2
ปริญญาโท	127	58.8
ปริญญาเอก	26	12.0
รวม	216	100.00
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน		
ผู้บริหาร	118	54.6
หัวหน้างานวิชาการ	98	45.4
รวม	216	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
ด้านการบริหารโรงเรียน		
1-5 ปี	78	36.1
6-10 ปี	96	44.4
11-15 ปี	36	16.7
16 ปีขึ้นไป	6	2.8
รวม	216	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 เพศหญิง จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 มีช่วงอายุ 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็น ร้อยละ 26.4 มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ตำแหน่งงานในปัจจุบันผู้บริหาร จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 รองลงมาคือ หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 45.4 ส่วน

ใหญ่ มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ 1-5 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1

**ความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการ
เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดยะลา**

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้า
ฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา **โดยรวม**

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	.76	มาก	3
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.20	.81	มาก	5
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผล การศึกษา	4.07	.90	มาก	11
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.29	.81	มาก	1
5. ด้านการจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	4.26	.80	มาก	2
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.22	.81	มาก	4
7. ด้านระบบนิเทศการศึกษา	4.10	.92	มาก	9
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.13	.87	มาก	8
9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.14	.87	มาก	7
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.00	.98	มาก	12
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น	4.17	.78	มาก	6
12. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน	4.09	.93	มาก	10
รวม	4.15	.86	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.15, S.D.=.86) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ =4.29, S.D.=.81) ด้านการจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.26$, S.D.=.80) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.24$, S.D.=.76) และด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X}=4.00$, S.D.=.98) ตามลำดับ

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยรวม

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.32	.80	มาก	1
2. ด้านการบริหารแบบคุณภาพ	4.25	.82	มาก	3
3. ด้านการบริหารวงจรคุณภาพ PDCA	4.26	.81	มาก	2
รวม	4.29	.81	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=.81) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.32$, S.D.=.80) ด้านการบริหารวงจรคุณภาพ PDCA ($\bar{X}=4.26$, S.D.=.81) และด้านการบริหารแบบคุณภาพ ($\bar{X}=4.25$, S.D.=.82)

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยรวม (Y)

องค์ประกอบ	b	β	t	Sig
CONSTANT	1.82		10.71	.00*
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (X_1)	-0.26	-0.24	-3.27	.00*
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X_2)	0.27	0.26	2.16	.03*
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษา (X_3)	-0.22	-0.22	-2.54	.01*
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (X_4)	.714	.79	11.57	.00*

R = .68 F = 86.75 Sig = .00 R² = .46

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถนำมาสร้างเป็นสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Y} = .79 (X_4) + .26 (X_2)$$

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยภาพรวม (Y) คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (X_4) และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .79 และ .26 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .46 สามารถทำนายรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา ได้ร้อยละ 46.80

สรุปผลการสัมภาษณ์

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา สรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีแนวทางการพัฒนา คือ สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น จากนั้นนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยีให้ชัดเจนมากขึ้นเพราะเป็นกลุ่มสาระที่สามารถนำวิทยากรท้องถิ่นเข้ามาร่วมกิจกรรมได้ชัดเจน และมีผลงานเชิงประจักษ์ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนา คือ ควรพัฒนานักเรียนให้อ่านออก เขียนได้ เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา คือ จัดการอบรมให้ความรู้กับคณะครู เพราะ ครูขาดความเข้าใจเรื่องงานวิจัย การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา คือ ควรมีคู่มือปฏิบัติงานเพื่อสื่อสารให้คณะครูทุกคนเข้าใจจัดระบบงานวิชาการให้ชัดเจน และมีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา คือ จัดหาสื่อมาให้เพียงพอตรงกลุ่ม สาระการเรียนรู้ และควรให้ครูได้จัดทำสื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำหลักสูตรท้องถิ่นในบริบทของสังคมเมืองอาจทำได้ยาก ซึ่งต้องศึกษาข้อมูลท้องถิ่นให้ละเอียดก่อนที่จะทำหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

อภิปรายผล

1. ระดับของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการ

วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านระบบนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษา และด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน สอดคล้องกับผลงานของ หทัย ศิริพิณ (2558) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราชสีมาประสิทธิ์) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราชสีมาประสิทธิ์) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับของผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายวิชาการต่อองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารวงจรคุณภาพ PDCA และด้านการบริหารแบบคุณภาพ สอดคล้องกับผลงานของ นิวัฒน์ โสพันนา (2561) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อม

3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา โดยภาพรวม คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .79 และ .26 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R²) เท่ากับ .46 สามารถทำนายรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา ได้ร้อยละ 46.80

4. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา สรุปได้ว่า ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีแนวทางการพัฒนา คือ สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น จากนั้นนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยีให้ชัดเจนมากขึ้นเพราะเป็นกลุ่มสาระที่สามารถนำวิทยากรท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมได้ชัดเจน และมีผลงานเชิงประจักษ์ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนา คือ ควรพัฒนานักเรียนให้อ่านออก เขียนได้ เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญ การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา คือ จัดการอบรมให้ความรู้กับคณะครู เพราะครูขาดความเข้าใจเรื่องงานวิจัย การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา คือ ควรมีคู่มือปฏิบัติงานเพื่อสื่อสารให้คณะครูทุกคนเข้าใจจัดระบบงานวิชาการให้ชัดเจน และมีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา คือ จัดหาสื่อมาให้เพียงพอ ตรงกลุ่ม สาระการเรียนรู้ และควรให้ครูได้จัดทำสื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การทำหลักสูตรท้องถิ่นในบริบทของสังคมเมืองอาจทำได้ยาก ซึ่งต้องศึกษาข้อมูลท้องถิ่นให้ละเอียด ก่อนที่จะทำหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลงานของ หทัย ศิริพิน (2558) แนวทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราชสีมาประสิทธิ์) พบว่า แนวทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราชสีมาประสิทธิ์) พบว่า 1) ด้านการพัฒนา หรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นควรมีการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นที่ชัดเจนและสอดคล้องกับท้องถิ่น 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควร พัฒนาเรื่องการขาดแคลนบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ต้องพร้อม และควรพัฒนานักเรียนให้อ่านออก เขียนได้ 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ควรมีการจัดการอบรมให้ ความรู้กับคณะครูในเรื่องของงานวิจัย 4) ด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา ควรมีคู่มือปฏิบัติงานเพื่อสื่อสารให้คณะครูทุกคนเข้าใจ จัดระบบงาน วิชาการให้ชัดเจน 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีสื่อให้พร้อมใช้งาน และจัดหาสื่อให้ครูได้ใช้ตรงกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสอดคล้องกับผลงานของ Griffith (2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดโครงสร้างโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดโครงสร้างอยู่ในโรงเรียน ขนาด ใหญ่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กดำเนินการได้ดีถ้าดำเนินการตาม 8 ขั้นตอน คือ 1. สร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2. ให้โรงเรียนมีโอกาสสรรหาครูด้วยตนเอง 3. เน้น หลักสูตรเกี่ยวกับการเตรียมตัวครูและเตรียมการสอน 4. เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการเนื้อหาที่หลากหลาย 5. จัดตารางเรียนแบบยืดหยุ่นตามกิจกรรมการสอน 6. ครูจัด กิจกรรมการสอนโดยคำนึงถึงเป้าหมายของโรงเรียน 7. ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน 8. การวัดผลประเมินผลดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน และ สอดคล้องกับผลงานของ เพชริน สงค์ประเสริฐ (2551) การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน วิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบที่ 3 คือ ภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการแก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา ยังขาดการจัดทำระเบียบและแนว

ปฏิบัติงานด้านวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการ เพื่อให้ครูมีทิศทางการทำงานที่เป็นแนวทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการในสถานศึกษา
2. ควรศึกษาเรื่องการบริหารวิชาการในพื้นที่หรือในสถานศึกษาอื่น
3. ควรดำเนินการเปรียบเทียบงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อจำแนกตามขนาดของ

โรงเรียน

บรรณานุกรม

- จินตนา บุญยงการ และ ณิชฎฐพันธ์ เขจรนันท์. (2548). **การบริหารการจัดการกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- นิวัฒน์ โสพันนา. (2561). **กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). **วิธีการทางสถิติสำหรับนักวิจัย เล่ม 2**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2551). “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2. หน้า 48-64.
- หทัย ศิริพิน. (2558). **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราชสีมาประสิทธิ์)**. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎกระทรวง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

Griffith, D. E. (1959). **Administrative Theory**. New York: McGraw-Hill.